

De 'Farm Scale Evaluations'* geëvalueerd

Wat mag het beleid verwachten van de wetenschap bij maatschappelijk omstreden technologische innovaties?

In 2005 heeft de COGEM een signalering uitgebracht over de rol van de wetenschap en wetenschappelijke adviesorganen bij omstreden technologische innovaties zoals genetische modificatie.

Wetenschap en vraagstukken

Wetenschap wordt door de overheid vaak ingezet om draagvlak te creëren voor haar beleid. De inzet van wetenschap is echter vaak niet altijd effectief. Onderwerpen als genetische modificatie zijn te complex en te zeer inzet van maatschappelijk debat en vragen om een andere benadering.

Wetenschap in beleidsvorming

De rol van de wetenschap in de beleidsvorming wordt beheerst door twee factoren: wetenschappelijke onzekerheid en de intensiteit van het debat.

Debat en wetenschappelijke onzekerheid

Tegenstanders van GM proberen de intensiteit van het debat te verhogen of wetenschappelijke onzekerheid te benadrukken en daarmee de beleidsbesluiten naar het onzekere gebied te verschuiven. Wetenschappers richten zich juist op het verminderen van wetenschappelijke onzekerheid.

* Farm Scale Evaluations:

Het grootschalige veldproefonderzoek met gg-gewassen in Engeland dat als doel had draagvlak te creëren voor het Engelse beleid over gg-landbouw.

Meer onzekerheid, meer debat

Indien er weinig wetenschappelijke onzekerheid is en nauwelijks debat, is er sprake van toegepaste wetenschap en uitgekristalliseerde regelgeving.

Bij hogere onzekerheid en meer debat staat de professionele deskundigheid centraal. Dit is het gebied waarin de technisch-wetenschappelijke advisering van de COGEM zich bevindt. Indien de wetenschappelijke onzekerheid of het maatschappelijke debat te hoog oploopt, kan de wetenschap onvoldoende uitsluitsel geven voor het beleid.

Aanbevelingen

In aanvulling op de methoden van de 'normale' wetenschap kunnen die van de zogenaamde 'post-normale' wetenschap worden ingezet:

- Zoveel mogelijk belanghebbenden en experts erbij betrekken (*extended peer review*)
- Zich niet beperken tot specifieke vragen, maar ook achterliggende bredere thema's (*wider issues*) bespreken
- Formuleren van gedeelde ambities

Afwegingen

De uiteindelijke afweging is een leerproces waarbij inbreng van diverse kanten nodig is, evenals de ambitie om gezamenlijk verder te komen, teneinde tot een robuust oordeel te komen. Uiteindelijk zal de overheid op transparante wijze een besluit moeten nemen en zorgdragen voor de handhaving daarvan.

Er zijn geen standaardoplossingen voor de inzet van wetenschap bij beleidsontwikkeling en -handhaving. De overheid moet zich er van bewust zijn dat bepaalde onderwerpen, waaronder technologische innovaties, ten gevolge van medialisering en politisering zo zeer inzet van debat kunnen worden, dat de thans gangbare beleidsinstrumenten niet meer passend zijn.

